

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Quarum rerum habeat Deus providentiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

fios convenientia preparat: quicquid autem jam in tempore facit, ab aeterno cognoscit, & velut peritissimus artifex omnia ad illius effectiorem disponit; nulla enim Deo in tempore advenire potest nova, vel intellectus operatio, vel voluntatis, ut in superioribus ostensum est, sic enim mutaretur, quod Deo penitus repugnat

SECTIO TERTIA.

Quarum rerum habeat Deus providentiam.

L Deus omnino omnino rerum, juxta naturam, habet Providentiam.

RESPONDETUR, omnium omnino, etiam peccatorum, quae permittit quidem, praecipit tamen, & poenarum comminatione homines ab eorum perpetratione deterret. Reliquis vero rebus congruenter ad suos fines prospicit, elementis vim motivam, animalibus organa ad suas functiones exercendas idonea tribuendo, omnibus denique juxta cujusque naturam, ut, paulo ante diximus, providendo. In quam rem pulchre S. Augustinus lib. 7. de Civit. Dei, cap. 29. *Illum, inquit, Deum colimus, qui naturis a se creatis, & subsistentis, & movendi mira, finesque constituit, qui rerum causas habet, novit, atque disponit.*

II. Dei providentia nihil nostram libertatem immittit.

Dices primo: Si Deus providentiam habeat circa actus nostros liberos, cum haec providentia sit efficax, tollitur eorum libertas. Respondetur, per hanc Dei providentiam nec tolli, nec ulla ex parte minui nostram libertatem; Deus enim circa actus liberos parat solummodo, iis concursum indifferenter, per quem nulla vis infertur voluntati, sed ita datur ei posse actum aliquem elicere, ut eum possit non elicere. Utrum autem Deus possit actum liberum praesumere, dictum est in libris de animam Disp. 25.

III. Quod peccata ab hominibus perpetrarentur, non derogat perfectissima Dei Providentia.

Dices secundò: non videtur posse Deum habere providentiam circa peccata, sic enim eo sciente & volente perpetrarentur. Respondetur Deum scire quidem fore ut peccata ab hominibus admittantur, non tamen eo volente (utpote qui ea prohibet & punit) sed solum permittente accidere, quaeque non tenetur impedire, cum ut Auctor naturae, creaturam rationalem & liberam ita regere teneatur, ut eam suam in operando relinquat libertati. Ita vero peccata permittit, ut ex eorum perpetratoe multum boni eliciat. Hinc S. Augustinus in Enchiridio, cap. 11. *Deus omnipotens, inquit, nullo modo sineret malum aliquod esse in operibus suis, nisi usque adeo esset omnipotens, & bonus, & bene faceret, etiam de malo.* Unde & de facto Deus ex peccatorum permissione infinitum bonum elicit, Divini scilicet Verbi Incarnationem; Magnus enim de caelo venit Medicus, quia magnus in terra jacebat agrotus; nec nisi homine peccante Christus ex vi praesentis decreti venisset, ut in tertia parte ex communi Patrum consensu, Deo dante ostendam: canente etiam Ecclesia, *O felix culpa, qua talem actantum meruit habere Redemptorem.*

IV. Deus ex malo bonum semper elicit.

IV. Nobis multa casu contingunt, Deo nihil, sed omnia ex summa providentia, & consilio sunt.

Nec obstat Divinae providentiae, quod multa casu, & fortuito eventu accidant: quantumvis enim nobis casu eveniant, à Deo tamen summo omnia consilio, infinitaque sapientia fiunt, nec nisi ab aeterno praevisa, contingunt. Quod appositissimo ad hoc exemplo Domini duos famulos in eundem locum, diversis viis mittentis declarat S. Thomas hic, quaest. 22. art. 2. ad 1. hi enim sibi casu occurrunt, non tamen hoc casu accidit respectu Domini;

qui utrumque sciens & prudens ad illum locum destinavit. Hinc S. Augustinus in Psalm. nonum, *initio Omnia, inquit, ad Divina Providentia regimur referuntur, quae stulti quasi casu, & temere, nullam Divinam administrationem fieri putant.*

Tandem magnum principem non dedecet ad minima attendere, si id summa facilitate, & sine omni molestia praestet, nec ulli sit ipsi impedimento, quo minus simul curet majora, ut in Deo contingit, qui infinita, quam habet, Sapientia; univèrsa sine ulla difficultate administrat. Deus, inquit S. Augustinus lib. 11. de Civitat. cap. 22. *ita est artifex magnus in magnis, ut minor non sit in parvis, quae parva, non sua granditate, nam pene nulla est, sed Artificis sapientia merienda sunt.* Adde maximam hoc in Deo arguere perfectionem, utpote qui rebus omnibus ita est necessarius, ut sine eo nihil, aut esse, aut functiones suas & ministeria exercere possit. Non tamen habet Deus specialem illam curam de rebus irrationalibus, quam habet de homine: quo sensu dixit Apostolus 1. ad Corinthios, cap. 9. v. 9. *Nunquid de bobus cura est Deo.*

S. Augustinus.

V. Magnum Principem non dedecet minimorum curam gerere.

SECTIO QUARTA.

Alia quaedam circa Divinam Providentiam inquiruntur.

QUÆRES primò: Utrum Divina Providentia finem in rebus creatis intentum semper assequatur? Affirmat Cajetanus hic, art. 1. & alii: sic enim Sapient. c. 8. vers. 1. de Divina Sapientia dicitur: *Attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* In quadam etiam Oratione dicit Ecclesia: *Deus cujus providentia in sui dispositione non fallitur.*

I. Prima sententia est affirmativa.

Alii nihilominus secuti S. Thomam in 1. dist. 40. quaest. 1. art. 2. negant Divinam Providentiam semper assequi finem in rebus creatis intentum. Inprimis enim *Deus vult omnes homines salvos fieri;* qui tamen omnes salutem, seu hunc finem à Deo intentum non consequuntur. Multa etiam praecipit Deus, multa prohibet, nec tamen illa faciunt homines, nec ab his abstinent; ergo Divina Providentia non semper omnem finem assequitur: ita Molina hic, quaest. 22. art. 1. disp. 2. Vasquez disp. 87. cap. 4. & alii.

II. Secunda negativa.

Probationes hujus sententiae.

Media inter has duas sententias via est incedendum. Dico itaque Divinam Providentiam finem primum & efficaciter intentum semper assequi, non tamen semper assequi secundarium, quem scilicet non intendit efficaciter. In rebus itaque naturalibus (de his enim praecipue instituitur praesens quaestio) dum causas secundas disponit, & organa, potentia, aliisque mediis ad aliquid faciendum seu assequendum Deus instruit, finem primum & principaliter intentum semper obtinet, nempe ut antecedenter, & quantum est ex Deo finem suum consequantur, ut scilicet arbores ferant fructum, agri fruges, &c. Quod verò interdum non ferant, & finem suum in actu secundo non obtineant, est Deo per accidens, vel quod aliqua ex causis naturalibus, cum qua ut Auctor naturae tum debet concurrere, astrum, verbi gratia, aliquod intempestas pruinas aut calores afferens, id exigat, vel quod Deus ipse ob peccata hominum hos interdum effectus impediat. Ad hoc ergo ut Divina Providentia rebus naturalibus ad fines suos assequendos abundè prospexisse censatur, sufficit quod

III. Divina Providentia finem primum semper assequitur, non semper assequitur secundarium.

Quo pacto Deus finem principaliter intentum semper obtineat.

Quid sit Deum rebus naturalibus providere.